

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrť leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošlja do odpovedi. — Udje „Kato. škofnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Zaradi suše.

Kakor lani tako bo tudi letos zaradi suše veliko pomanjkanje krme na Spodnjem Štajerskem. Poslanci Slovenske kmečke zveze so kakor v državnem zboru tako tudi v deželni zboru opozorili na pretečo nevarnost ter zahtevali od vlade zdatne pomoči. Cesarski namestnik je vsled tega sklical za dne 20. septembra v Gradec posvetovanje, kako od pomoči pomanjkanju krme, kojega so se udeležili državna in deželna poslancata dr. Benkovič in dr. Korošec, deželni odbornik Robič in predsednik oddelka Zadržne Zveze v Ljubljani za Spodnje Štajersko dr. Hohnjec. Izmed spodnještajerskih okrajnih glavarjev je bil ptujski glavar dr. Weiss pl. Schleußenburg.

Vsa spodnještajerska glavarstva so naznanila namestništvu v Gradec, da je v njihovih okrajih pomanjkanje krme za prezimljenje živine neizogibno. Le okrajno glavarstvo v Brežicah je naznanilo, da je v njegovem okrožju vse v redu in da ne potrebuje odotno prebivalstvo nobene podpore. Državna poslanca dr. Benkovič in dr. Korošec sta proti temu poročilu odločno in ogorčeno ugovarjala ter zahtevala, da se od brežiškega glavarstva zahteva drugo poročilo, kar je cesarski namestnik tudi obljubil.

Posvetovalci so zahtevali, da se od vlade izprosi dva milijona kron za nakup krme (seno in slama), dvestotisoč kron za nakup travnih semen in 74.000 meterskih stotov solnih odpadkov.

Posvetovanje se je vršilo glede teh točk: 1. kakšna krma se naj nakupi in katera semena; 2. komu se naj da podpora; 3. kdo naj nakupuje; 4. za kakšno živino se naj nakupi.

Sklenilo se je, da se nakupi sladka krma, dobra slama in travna semena. Od podpore bodo izključeni bogati posestniki; kateri, o tem bodo odločali okrajni pomožni odbori. Nakupovala bože zopet Zveza štajerskih zadrug, le okrajnemu glavarju v Radgoni se je pripustilo, da v vednemu stiku z okrajnim pomožnim odborom sam nakupuje potrebno krmo. Podpora se bo dajala samo za govedo, pa za konje. Solni odpadki se bodo dajali zastonj, krma se bo dajala majhnim posestnikom za tretjino nakupne cene, večjim posestnikom za dve tretjini nakupne cene.

Slovenski zastopniki so pogostoma posegli v razpravo ter zahtevali ugodnosti v smislu slovenskih razmer.

Slov. kmečka zveza.

PODLISTEK.

Gasilstvo na Murskem polju

ob svoji petnajstletnici 18. avgusta 1909.

(Spisal Josip Karba).

Pogled me, dar sem neprecenljivi!
A gorje, če nočeš me v strahu imeti,
Ti uideh na plano, pa grozo storim,
Obupen krik vabi ti ljudstva stotina.

Tromba vabi, mož s čelado
Brizglja brizga in gasi —
Urnost moža je storila
Da me venčar omeji.

Gospodarske potrebe so tako nanesle, da se je v ljutomerskem okraju lahko pričelo misliti na širji delokrog za tudi ob času nastalih požarov. Dogodki preteklosti, da so tu in tam pogoreli veliki deli vasi, tu pa tam celo do pol in še več, so pripravili razne uplivne može, katerim je stal na čelu g. Kukovec, do razmišljanja, kako sestaviti pomoč, katera bi imela opraviti ob času nastalega požara. Začelo se je gibanje za gasilna društva, katera so že v nekaterih sosednjih mestih delovala. Treba je bilo marsikaj pretuhtati, kajti ni dovolj, ako se taka društva ustanovijo, ampak v prvi vrsti se mora skrbeti za to, da se postavijo na trdna tla in na istih ostanejo dobro delujoča. Mora se tedaj gledati na to, da so taka društva katoliška, pa tudi slovenska. Na denarna sredstva se ni mnogo oziralo, čeprav je denar povsod sveta viadur in to vsled tega, ker so muroske vasi vsaka zasebe kot precejšnja skupina.

Deželni zbor štajerski.

Zadnji četrtek, dne 16. septembra se je otvoril deželni zbor štajerski, v katerega je poslala Slovenska kmečka zveza 12 poslancev. Kakor smo že poročali, so se ti poslanci združili v Slovenski klub. V prvi seji deželnega zbora se je v imenu kluba njegovo načelstvo poklonilo navzočemu premil. knezoškofu dr. Mih. Napotniku, ki si je dal predstaviti vse poslance ter se je z njimi prijazno razgovarjal.

Ker sta cesarski namestnik Clary in deželni glavar Attems pri otvoritvi imela pozdravne govore le v nemškem jeziku, podal je klubov načelnik dr. Korošec izjavo, da slovenski poslanci obsojajo tako postopanje, ker bi se v njih govorih moralo svetu pokazati, da je štajerska dežela dvojezična, slovenska in nemška. Nemci so z mehkico pri tej izjavi pokazali, kako sovražno jim je vse, kar je slovensko.

V imenu kluba sta v tej seji predložila dr. Korošec in Roškar dva predloga: dr. Korošec zaradi splošne in enake volilne pravice za deželni zbor, Roškar zaradi podpore v krmi in semenih za spodnještajerske živinorejce.

V seji dne 17. t. m. so stavili poslanci Slovenske kmečke zveze te-le predloge in interpelacije:

1. Poslanca Roškar in Robič sta vložila predlog, s katerim zahtevata od dežele in države pomoč za v mariborskem političnem okraju po toči in povodnji poškodovane.

2. Poslanca Ozmeč in Meško sta stavila predlog, naj se da poškodovancem po toči v ormoškem in ptujskem okraju izdatna podpora tv živilih in v denarju.

3. Poslanec dr. Jankovič, Pišek in tovariši so stavili predlog radi toče, ki je dne 26. majnika t. l. hudo oškodovala vinograde mnogih posestnikov v občinah: Imeno, Drenskobreg, Verače, Pilštanj, Virštanj in Buče v kozjanskem okraju.

4. Poslanca dr. Verstovšek in Pišek sta stavila predloge za podporo po toči in uimah poškodovane posestnike občine Mislinje, St. Ilja, Pameče (slovenjgr. okr.), Janžev vrh, Sv. Primož (marenb. okr.) in St. Janž na Vinski gori in Kozjak, občina Velenje (šoštanjski okraj), in pozvala vlado in deželo, da prispeva hudo prizadetim z izdatno pomočjo.

5. Deželni poslanci dr. Benkovič, Terglav in Pišek so stavili predlog za podporo posestnikom, ki so bili poškodovani po toči dne 3. avgusta t. l. v

biš in je tu in tam tudi sama zase občina ali pa sta dve združeni v občino. Občinam pa zakon z dne 23. junija 1886 pod št. 29. drž. zakonika itak zaokazuje gasilski red, če prav nima občina gasilnega društva. Tako pa, kjer bi se ustanovilo gasilno društvo, ima občinski zastop skrbeti za gasilske priprave, tako to določa naravnost par. 18, 19 in 23.

V jeseni l. 1891 so se stale ob Muri pri štajersko-ogrski meji takozvane golibe. To so bile obmejne gostilne na ogrski strani. V golibah so se točila ogreska vina, mnogo ceneje, kakor so se točila štajerska vina po murskem polju, t. j. vina, ki so prirastla v Slov. goricah. Ker se takrat med Muro-polje ni bilo razvito društveno življenje, so ljudje radi obškovali golibe za kratek čas. Tu se je večkrat ukrepalo o raznih vaških, pa večasih tudi o občinskih potrebah. Omenjeno jesen je tudi nanesla v golibi govorica na gasilstvo. Pri govorici se je spoznala potreba in potreba je prišla v delokrog vplivnih mož, osobito g. Kukovec. Zanimanje je postalo vedno večje. V l. 1892 pa že najdemo v zapisniku načelniškega in nadzorniškega zbora okrajne posojilnice v Ljutomeru z dne 20. marca sledeče: „Zapisnik glavnega zbora okrajne posojilnice v Ljutomeru dne 20. marca 1892: Gasilno društvo katero se bode v letošnjem letu osnovalo v našem okraju, dobi podporo. Sklene se, da se gasilnemu društvu v okraju daje podpora iz okrajne posojilnice, da društvo, katero se bode prvo osnovalo, dobi za spravo gasilnega orožja 400 K in vsako drugo 300 K; razun tega pa vsako 50 K kot podpora za priprave.“ Zapisnik glavnega zbora nič ne pove, kdo je predlagal ta nasvet, pa predlagal ga je gotovo g. Kukovec, kajti on je bil podučen že o celi zadevi in uverjen, da bodo te obljubljene svote napravile po-

občinah Sv. Krištof, Dol, Trbovlje, Marijagradec, Svetina, Jurkloster, Prožin, Teharje in okolica Celje v političnem okraju Celje.

Dne 17. septembra so interpelirali dr. Verstovšek in tovariši ekselencu grofa Attemsa in deželni odbor v zadevi razobešanja zastav na deželni dvoru o priliki Südmarkine slavnosti v Gradcu.

Izmed Slovencev so izvoljeni v različne odseke in sicer:

v finančni odsek: dr. Korošec in dr. Verstovšek;

v učni odsek: Ozmeč in Vrečko;

v peticijski odsek: Terglav in Meško;

v kulturni odsek: Pišek in Novak;

v odsek za občinske zadeve: Roškar in dr. Benkovič;

v železniški odsek: dr. Benkovič in dr. Jankovič.

Dr. Verstovšek in tovariši je stavil svojo interpelacijo v slovenskem jeziku, dočim je vodja takozvane Narodne stranke interpeliral v nemškem jeziku in dal interpelacije podpisati od nemških socialdemokratov. Ko so mu slovenski poslanci javno v seji očitali nemške podpise, jim je dr. Kukovec zaklical značilne besede: Mednarodni (sociji) so mi ljubši nego vi! To se pravi, rajši roko v roki z nemškimi socialdemokrati, nego z rodnimi brati, s poslanci slovenskega kmečkoga ljudstva.

V seji dne 21. t. m. je prečital dr. Verstovšek svojo slovensko interpelacijo. Nemci so hruli, kakor da bi bili besni, a slovenski poslanci so jim odgovarjali, da se bodo gospodje morali že sprijazniti z okolnostjo, da se bo odslej v Gradcu večkrat slišala slovenska beseda. V tej seji so stavili dr. K. Verstovšek, Pišek in tovariši 1. predlog za regulacijo Mislinje; 2. za uravnavo Pake na potrebnih mestih v občinah Velenje, Šoštanj in Smartno ob Paki.

Politični ogled.

— Niževavstrijski deželni zbor, v katerem tvorijo večino nemški krščanski socialci, je v prvi seji svojega zasedanja vsprejel nujni predlog dr. Luegerja in tovarišev, ki zahteva od vlade, da pred-

gum možem v občinah, da se bo začelo gojiti gasilstvo. Neka znana oseba se je dala še pred tem sklepom dvakrat podučiti pri g. Alto Huberju, sedanjem knjigovezu v Ljutomeru, kateri je bil takrat član ljutomerskega gasilnega društva.

Takoj po odobrenem sklepu je takratni posojilnični tajnik g. Jož. Gomilšek obvestil nekaternike v evenski občini, pri čem da je. Ti so pa bili že večnoma o tem podučen!

Ker se je pa poprej slo za to, kaka da naj bodo društva, to je katoliška in slovenska, se je podalo nekaj mož v trg Središče ob Dravi, kjer je že bilo delujoče gasilno društvo s slovenskim poveljevalnim jezikom. Od tam so se prinesla pravila za občino evensko, katera sestojata iz štirih vasi: Cven, Zgornje in Spodnje Krapje in Mota. Pravila so se za te razmere primerno priredila in gasilno društvo se je ustanovilo s štirimi oddelki. Prvi oddelek je zavzel Cven, drugi Zgornje Krapje, tretji Mota in četrti Spodnje Krapje. Začasni odbor se je ustanovil dne 7. maja 1892. Občinski zastop je potrdil pravila dne 20. maja 1893, namestnija v Gradcu pa pod št. 15.083 dne 23. junija 1893.

Iz tega je razvidno, da se je za gasilstvo na murskem polju mnogo časa porabilo in tudi mnogo naporenega dela storilo. Glavno ulogo je igral g. Kukovec. Kakor se je delalo v evenski občini za gasilno društvo, tako tudi v drugih občinah niso može mirovali. Sli so na delo v tej ideji in si po svojem prikrojili pravila ter tako stopali na novo polje potrebe.

„Slovenski Gospodar“ je v št. 17. dne 27. aprila 1893 prinesel naznanilo, ki se glasi: V našem okraju se je preteklo leto začelo gasilstvo prav živahno gibanje. Ustanovilo se je v teku enega leta